

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Congresul Băncilor românești din Ardeal. — Erori fundamentale. — Adunarea generală a „Solidarității”. — Invitare. — Invitare. — *Cronica:* Pensionările la Banca „Albina”. — Publicațiune. — Convocare.

Congresul Băncilor românești din Ardeal.

Consfătuirea reprezentanților băncilor și instituțiilor financiare din părțile alipite la vechiul Regat, anunțată de revista noastră, a avut loc la 10 și 11 Ianuarie 1932 la Cluj, sub patronajul „Solidarității” din Sibiu. Apelul „Solidarității” a produs un ecou puternic, adunându-se la Cluj peste 120 trimiși ai băncilor din Ardeal, — care prezintă un capital de peste 5 miliarde, — apoi numeroși parlamentari, economiști și oameni de specialitate.

În cele ce vor urma, voi face o scurtă dare de seamă despre mersul acestei consfătuiri, limitându-mi expunerile — din cauza lipsei de spațiu — la cele mai importante chestiuni.

Duminecă la ora fixată domnul vice-președinte al „Solidarității”, Constantin Popp, director executiv la Banca „Albina” din Sibiu, deschide ședința. Dsa arată motivul, care a îndemnat pe conducătorii „Solidarității” să inițieze acest congres, numit cu atâta modestie „consfătuire”. Spicium din această cuvântare următoarele:

Institutele noastre de credit nu au avut nici când în trecutul lor de 60 ani, un an atât de sbructumat ca anul expirat, privind în ultimele 3—4 luni cu multă îngrijorare la perspectivele lor din viitor. Criza economică generală s'a declarat acum mai intensivă; scăderea prețului produselor noastre agricole a redus capacitatea de plată a țărânilor, atingând grav atât industria și comerțul, cât și băncile mici și mijlocii, mai ales a căroră clientelă o formează 70—90% țărânii. Viața noastră economică a mai fost agravată în timpul din urmă și prin o serie de proiecte de legi prezentate de guvern Corpurilor legiuitoare. Între aceste se află Legea pentru conversiunea datorităilor agricole, Legea pentru reglementarea comerțului

bancar, Legea pentru suspendarea execuțiilor silite, etc., cari a provocat o adevărată panică în știrurile deponenților dela bănci, a desorientat clientela debitoare băncilor, aducând pe multe bănci într'o situație dificilă.

Dintre toate proiectele de legi, proiectul privitor la conversiunea datorităilor — dacă va deveni lege — va duce mai mult la distrugerea organizațiilor noastre bancare. Aceasta va primejdi un foarte important capital mobilizat curat național — circa Lei 4 miliarde rotund, — fruct al spiritului de economie, deșteptat, cultivat și propagat de instituttele noastre financiare, în sânul poporului nostru timp de peste 6 decenii.

În vederea acestor primejdii iminente, „Solidaritatea”, a luat inițiativa convocării prezentei consfătuiri cu scopul de a chibzui împreună cu parlamentarii și specialiștii din această provincie asupra măsurilor de apărare, „ce amenință deopotrivă pe debitori, cari urmează să fie asanați, cât și pe creditorii, pe băncile mici și mijlocii, cari își văd cu ochii ruina”. Doleanțele și propunerile lor urmând apoi să fie făcute cunoscut locului eveniment.

Cu aceasta, ședința se declară deschisă, aclamat fiind la propunerea dlui dir. Popp, ca prezident dl senator Petru Drăghicetu, iar ca notari dnii Marius Peculea și Dr. Traian Niehtetu.

După o scurtă cuvântare a dlui președinte urmează referatele foarte interesante și pline de documentații a dlor Dr. Alexandru Dragomir și Dr. Laurian Gherman, ocupându-se ambi de proiectul de lege privitor la conversiunea datorităilor agricole. Dar până când dl Dr. A. Dragomir abordează chestiunea din punct de vedere juridic, bazat pe un întreg arsenal de argumente juridice, dl Dr. L. Gherman ne scoate în relief, cu multă elocvență, urmările grave economice ale proiectului.

Dl Dr. Alexandru Dragomir începe referatul Dsale — între altele — cu următoarele constatări: „Proiectul pentru asanarea datorităilor agricole, prin faptul că înlătură ordinea economică susținută și garantată prin coduri și legi speciale, iasă din cadrele doctrinare ale dreptului și ne îndreaptă pe căi necunoscute”. Mai departe raportorul arată că nici nu este în intenția legiui-

torului proiectului să clădească această lege pe principiile de drept comun, bazându-se numai pe considerente sociale, așa că și atmosfera creată în jurul acestei legi exclude orice preocupare de ordin juridic. Se subliniază atențiunea deosebită care s'a acordat Băncilor Populare din vechiul Regat, reușind a atrage atențiunea legiuitorului. Ori acest favor ar trebui să-l reclame și băncilor românești din Ardeal, cari nu au o clientelă comercială și cari au aceleași scopuri, numai că legea din 1898 art. XXIII § 2, nu îngăduia înființarea de cooperative numai sub tutela centrală din Budapesta, așa că din acest motiv am preferat forma societăților anonime.

Raportorul trece apoi la examinarea problemei „conversiunii de drept”, tratându-o cât se poate de amănunțit și făcând o critică pe cât de aspră, tot atât de justă și obiectivă.

„Conversiunea de drept (aceasta se face în favoarea micilor proprietari cu o proprietate sub 5 hectare) nu este propriu zis o conversiune, ci un simplu moratoriu cu reducere de dobânzi”, — spune raportorul. Greșala cea mai mare a legiuitorului, care atinge adânc interesele creditorilor, consistă în anularea oricărei garanții speciale, ce și-au asigurat creditorii, confiscându-li-se drepturile câștigate. Legiuitorul declară de convertite toate creanțele indiferent de natura, titlul și rangul lor, înființând o ipotecă legală asupra proprieții imobiliare a debitorului. Aceasta confiscare de drepturi deja câștigate, nu mai este o abatere dela dreptul comun, ci o dispoziție contrară ordinei constituționale. „Constituția îngăduie o expropriere, însă numai pe lângă o prealabilă și dreaptă despăgubire”. Ori tocmai aici e buba, că legiuitorul vrea să asaneze pe țărani îndatorați, fără a avansa ureo para. Mai departe, legiuitorul lasă nelămurite o serie întreagă de chestiuni de o importanță covârșitoare atât pentru creditori, cât și pentru debitori. Dacă se desființează toate privilegiile creditorilor și intră cu toții în masa creditorilor chirografari, în ce măsură să se facă distribuția cotelor, — în proporția capitalului? Apoi dobânzile se achită anual fiecărui creditor, sau se atășează la capital pentru a se achita în ordinea de îndestulare ce se va stabili? Cum se va proceda la distribuția produsului realizat din licitație? Cum se vor trata creanțele cu gaj agricol?

O inconsecință a proiectului prezintă și dispoziția, în sensul căreia inițierea procedurii de conversiune se pune în sarcina creditorilor, ca și când ei ar avea interesul să se facă. Foarte absurde sunt și consecințele prevăzute pentru cazul că creditorul nu a sesizat instanțele în termen de 2 luni; creanțele sale se consideră în astfel de cazuri de inexistente, chiar dacă au fost garantate prin ipotecă. Ori „aceasta este o dispoziție de confiscare a averii absolut inadmisibilă într'un stat constituțional”. Deasemenea și greutățile de inițiere a procedurii sunt aproape insurmontabile pentru creditori, neputându-și procura informații și date precise, pe baza cărora s'ar putea orienta, în care categorie cad debitorii săi. În general sunt prea multe dispozițiile de suprimare a drepturilor câștigate, mergând până la o confiscare a averii. Legea nu

acordă scutire de taxe; ori fiind creditorii interesați — prin lege — mai mult la conversiune, vor ajunge adesea în situație să trebuiască ca să suporte ei cheltuielile procedurii, dacă nu voiesc să-și piardă pentru totdeauna creanța. Fiind procedura încredințată organelor judecătorești, este lesne de înțeles ce aglomerație se va produce la judecătorii, supraîncărcate și până acuma.

Raportorul trece apoi la „conversiunea prin Banca Agriculturii”, care operațiune „se apropie mai mult de noțiunea conversiunii”, deoarece prevede un nou creditor, la care se concentrează toate datoriile. Conversiunea aceasta înseamnă, că creditorii trebuie să renunțe la 25% din creanțele lor. E drept, că se cere consimțământul unei majorități de 55% din suma creanțelor, pentru a se putea face convertirea. Este curios însă ce puțină atențiune îi dă legiuitorul unei chestiuni atât de importante, cum este plata. Aflăm numai o simplă mențiune, că plata se va face prin Banca de Agricultură. Dar cum, în numerar, sau în obligațiuni de stat, ori obligațiuni emise de Banca de Agricultură? Dacă se va face prin obligațiuni, atunci aceasta ar însemna ruina tuturor băncilor și anihilarea oricărei operațiuni de credit pe viitor. Creditorii, cari nu-și anunță creanțele în 2 luni ajung în situație că își vor vedea radiate toate drepturile lor cari le au, nemai ținându-se seamă după acest termen de creanțele lor. Monstruozitatea acestei dispoziții este evidentă.

În fine mai este un mod de asanare: „Concordatul agricol”. Acesta este rezervat aceloră, cari au fost respinși la conversiune. Concordatul agricol ar putea da rezultate bune, dacă se vor face unele modificări.

Raportorul termină cu următoarele cuvinte: Un proiect care are la bază principiul de a lua cu forța avutul altora „nu poate fi îndreptat, el trebuie să fie înlăturat”.

Raportului dlui Dr. A. Dragomir îi urmează expunerile dlui Dr. G. Gherman, din care relevăm — din lipsa de spațiu — numai următoarele puncte:

Modalitatea de conversiune stabilindu-se extrem de păgubitoare pentru creditori și fixându-se condițiuni foarte oneroase, consecințele naturale vor fi „retragerea tot mai mare a capitalurilor și așa insuficiente”, și sdruncinarea creditului, de care agricultura nu se va putea lipsi nici pe viitor. Mai departe se arată inconsecința proiectului, prevăzând o conversiune cu 4% fără numerar, atunci când Banca Națională ia 8%, iar băncile plătesc după depuneri $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ %. Dacă băncile vor scădea dobânda după depuneri în raportul cu etalonul dobânzii de conversiune, ne putem aștepta la o evadare a capitalului național în străinătate, căutând acolo un plasament mai remuneratoriu. Și de altfel depozitele spre fructificare speriate deja de acest proiect de lege și în parte retrase, nu vor mai reveni ușor.

Apoi termenul de amortizare de 30 ani este extrem de exagerat, fiindcă termenul de plată ar trebui stabilit în raport cu capacitatea de plată. Foarte păgubitor pentru creditor este suspendarea oricărei urmăririi din momentul ce s'a cerut conversiunea. Debitorii trebuie obligați ca și până la pronunțarea unei hotărâri de conversiune a datoritorilor și până la înlocuirea creanței cu un alt

titlu să satisfacă obligamentelor. Băncile au să satisfacă obligamentelor lor fără nici o restricțiune; cum vor putea răspunde acestui obligament dacă față de ele debitorii nu sunt obligați să satisfacă? Foarte păgubitoare este reducerea cu 25% a datoriiilor — conform art. 11, — fără de care nu se poate face conversiunea, creându-se astfel un gol din punct de vedere al acoperirii bancare. Apoi și creanțele reduse nu se achită în numerar, ci în obligații cari sunt supuse unei depreciere resp. scăderi de curs. În fine un punct de o importanță deosebită îl abordează raportorul în cele ce urmează: „Dacă rămâne în lege această modalitate de plată, atunci tot prin lege trebuie obligați și creditorii institutelor financiare să primească la plată în valoare nominală aceste obligații”.

Conversiunea, în forma cum ne-o prezintă proiectul, este menită a distruge „instituii financiare cari și au dat din plin tributul lor la toate scopurile de binefacere, culturale și care au contribuit în mare măsură la întărirea economică în special a păturei noastre agricole”. În această ordine de idei, raportorul continuă cu aceea că „de soarta acestor instituii sunt legate interesele economice și culturale ale Românilor din Ardeal” — o constatare foarte justă.

Băncile din Ardeal au adus destule jertfe, prin inflație și preschimbarea coroanelor să nu li se mai la nouă jertfe pe cari nu le pot suporta!

Ca urmare a ideilor expuse, raportorul cere ca să se introducă următoarele modificări:

Datoriile sub 10.000 — Lei să fie eliminate dela conversiune, ele putând fi suportate mai ușor de debitori; să se stabilească capacitatea de plată a debitorilor și numai după aceste criterii să se facă conversiunea, eliminându-se dela conversiune debitorii cari au o datorie sub 7.000 — Lei pe hectar. Garanțiile speciale (gajul, ipoteca etc) să nu fie atinse de conversiune. Să se reglementeze raportul între debitori și creditorii pentru timpul de tranziție, până la înfăptuirea conversiunii. Acestea ar fi desideratele principale.

Criticele aduse proiectului de lege privitor la conversiunea datoriiilor agricole a dlor raportori, au primit un substrat documentar de o mare valoare prin datele asupra unei bănci-tip din Ardeal, livrate cu multă abilitate de dl Leon Bancu, directorul Băncii „Aurora” din Năsăud. Dl L. Bancu ne servește cu următoarele date asupra Băncii „Aurora” din Năsăud, înființată de 59 ani, având un capital societar de 7 milioane Lei și depuneri spre fructificare de Lei 45,856 000 —, Capitalul și depunerile acestea se repartizează astfel:

	Capital societar		Dep spre fructificare	
	No. Acțiuni	%	No.	Lei %
Țărani	40	6679	9.54	507 13,18 .000 28.76
Fund. bis. școl. cult. filant.	10	902	1.28	3.6 9,661.980 2.08
Văduve, Orfani, Pension.	72	16.850	24.07	129 4,488.820 9.78
Preoți, Învățători, Profes.	87	15.878	2.68	117 5,786.950 12.63
Mici funcț. publice și part.	75	22.800	32.70	111 7,429. 50 16.40
Inst de Stat, Jud. și com.	—	—	—	11 833.740 1.82
Prof. I berii (odub med. etc.)	19	6.386	9.12	51 3 032.570 6.61
Mici Com. ind. mes.	2	405	0.57	17 808.500 1.78
Diverși	—	—	—	46 573.240 1.24

Cam la fel este structura și a celorlalte bănci mici și mijlocii din Ardeal, la care deasemenea deponenții și acționarii sunt recrutați dintre preoți, învățători, țărani, fonduri bisericesti și culturale și din micile existențe. Oare legiuitorul să aibă intenția ca să distrugă aceste mici existențe?

Din discuțiunile angajate în urma acestor referate și din hotărârile comisiunii alcătuită din financieri și parlamentari, a isvorit următoarea moțiune, care se va înainta forurilor în drept:

Adunarea Băncilor Românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș în ședințele din 10 și 11 Ianuarie 1932, în număr de 112, reprezentând un plasament de 5 miliarde Lei, din care peste 3 miliarde plasament agricol și administrând fonduri proprii și depuneri în proporție de cel puțin 70% provenind dela mici agricultori țărani, preoți, învățători, fonduri bisericesti școlare, culturale și de caritate publică, văzându-și existența amenințată prin proiectul de lege pentru asanarea datoriiilor agricole depus în Parlament, după amănunțite discuțiuni a decis în unanimitate următoarea

Moțiune:

1. Problema gravă și urgentă de rezolvit nu este numai asanarea momentană a datoriiilor agricole azi existente, ci este asanarea și punerea pe baze a întregii producțiuni agricole românești.

Această problemă nu este numai o chestiune țărănească, ci chestiunea întregii agriculturi a țării.

În complexitatea și multilateralitatea ei ea nu va putea fi rezolvită printr'o simplă conversiune a datoriiilor agricole ci printr'o serie întregă și bine chibzuită de măsuri legale, menite să reorganizeze cu noi posibilități de perfecționare întreaga producțiune agricolă, în primul rând prin crearea unei instituii de permanent credit agricol estin și de lungă durată.

2. Considerând că rezolvirea numai unilaterală a conversiunii a actualelor datorii agricole, ar produce grave și incalculabile perturbațiuni în economia de azi, desechilibrând și distrugând complexamente mai ales în Transilvania, Banat și Maramureș creditul agricol de azi așa cum există de bine de rău, — considerând că proiectul actual nu îmbrățișează și nu soluționează problema de prima importanță a creerii și asigurării unui credit agricol ieftin și de lungă durată, con-

siderând că problema conversiunii actualilor datorii agricole nu este nici atât de gravă, nici atât de iminent necesară, încât să nu poată suferi o cât de scurtă amânare considerând că ea nici nu poate fi rezolvită în mod sănătos și frainic dissociindu-o de rezolvire imediată a creerii unui permanent credit agricol:

Adunarea cere ca legea de conversiune să-i premeargă neapărat înființarea și dotarea cu suficient capital lichid și asigurarea cu suficientă resursă financiară a unei instituții bancare, sub oblăduirea statului pentru ocrotirea pe viitor a tuturilor nevoilor economiei agricole a țării.

3. În consecință adunarea cere amânarea pe cel mai scurt timp posibil a debaterii parlamentare a actualelor proiecte de legi atât asanării datorii agricole, cât și a reglementării comerțului bancar etc.

4. În acest scurt interval, Guvernul cu concursul Băncii Naționale și a tuturilor băncilor țării, solicitând și concursul particularilor creditori de împrumuturi agricole, va întocmi pe județe tabloul tuturilor datorii agricole existente, plasându-le după felul cum ele ar putea fi: ipotecar sau altfel garantate din partea debitorilor.

Aceste tablouri vor putea fi repede și prompt întocmite, prin instituirea de comisiuni județene, compuse sub președinția primului președinte a Tribunalului, din administratorul financiar, delegatul Camerei de Agricultură, delegatul Băncilor din județ și al Băncii Naționale.

Simultan prin afișe vor fi solicitați și creditorii particulari să-și anunțe comisiunii creanțele lor.

5. Comisiunile prevăzute prin legea pentru modificarea impozitelor directe din 1923, își vor începe imediat activitatea revizuiind tablourile venitelor proprietăților agricole cari servesc ca bază impozitului funciar, adunând totodată și toate elementele de judecată pentru stabilirea renabilității pe regiuni a acelor proprietăți.

6. Simultan se vor face tablouri separate și conscrierea acelor datorii agricole, cari provin din cumpărări de pământ cu preț urcat, și de special utilaj agricol costisitor.

7. Până la realizarea dezideratelor de mai sus, se va vota de urgență o lege pentru a asigura și menține în stare

normală de funcționare actualul credit, decretându-se pentru o perioadă de cel mult un an sau până la intrarea în deplină funcțiune a viitorului institut de credit agricol permanent, suspendarea obligativității de replătire a capitalului plasat de bănci sau creditori particulari de împrumuturi agricole, menținându-se obligațiunea debitorilor de a plăti sub toate sancțiunile legale dobânzile ce se vor stabili prin lege și de a preschimba la termen titlurile de credit.

8. În aceeași lege se vor reglementa condițiunile în cari băncile vor fi obligate a-și achita pe proprii lor creditori.

În eventualitatea ca aceste soluțiuni nu ar putea fi acceptate Adunarea Băncilor — față de proiectul guvernului — hotărăște următoarele: adunarea intrând în vederile cuprinse în referatul dlui avocat Dr. Alexandru Dragomir, și le însușește și crede că ar fi în interesul public înlocuirea acestui proiect cu unul altul, care are la bază principiile dreptului comun și respectarea drepturilor câștigate.

Reprezentanții băncilor recunosc în unanimitate necesitatea reglementării raporturilor dintre creditori și debitori agricoli. Aceasta reglementare însă să se facă la cererea părților interesate și cu respectarea drepturilor reale și a altor garanții dobândite. În special să se legifereze că dacă părțile nu convin altfel, să se poată adresa fiecare justiției. Admiterea conversiunii să nu fie făcută pendentă de unele dispozițiuni de ordin general agronomic, ci să se respecte în privința aceasta voința celor interesați, fără restricțiune. Termenul de inițiere a procedurii în justiție pentru conversiune, să fie 6 luni dela promulgarea legii.

Institutul ce se va încredința cu lichidarea operațiunii de asanare, să fie obligat de a răscumpăra în numerar creanțele până la suma de Lei 20.000 cu o dobândă de 8 $\frac{1}{2}$ %, stabilite de justiție, ca îndreptățite la conversiune în termen de 6 luni dela pronunțarea definitivă a instanței.

Pentru răscumpărarea creanțelor convertite să se fixeze următoarele termene de amortizare:

1. Creanțele sub Lei 10 000 — să se eșaloneze pe un termen de cel mult 3 ani;

2. Creanțele până la Lei 20.000 — să se eșaloneze pe un termen de cel mult 6 ani;

3. Pentru creanțele cari întrec Lei 20.000 — menținând procedura de mai sus, să se stabilească un regim separat, în ce privește conversiunea, termenele și modalitățile de plată.

Până la primirea contravaloarei în numerar, debitorii să fie obligați a prolungi cu dobânzi legale datoriile lor, prezentând polițe noi fără însă a fi obligați la replătiri din capital.

Pentru întreaga procedură de asanare a datoriilor agricole să se acorde scutire de taxe și timbre.

Citarea părților să se facă la persoane și nu prin afișare ori publicare.

În aceeași lege se vor reglementa condițiile în cari băncile vor fi obligate a-și achita pe proprii lor creditori.

Din cele ce preced rezultă că reprezentanții băncilor din Ardeal, în principiu nu sunt contra conversiunii, sunt numai contra formei, în care se prezintă prin proiectul guvernului. Contra acestui proiect „Solidaritatea” nu va înceta să lupte, solicitând și sprijinul parlamentarilor.

Congresul, deși a fost prolongit cu o zi, totuși nu a putut îmbrățișa toate chestiunile puse la ordinea de zi. Desbaterea acestora s'a amânat pe 24 Ianuarie a. e., când se vor întruni din nou la Cluj reprezentanții băncilor românești din Ardeal.

Dr. TRAIAN NICHICIU.

Erori fundamentale

Oricât de mult s'a discutat proiectul de lege al conversiunii datoriilor agricole, el mai prezintă încă laturi și detalii nedate la lumină. Pentru că prin acest proiect care atinge și dărâmă principii doctrinare și consacrate ale economiei capitaliste, se deschide un larg câmp de discuții, care oferă teren în cele mai contradictorii direcții.

Într'adevăr orice s'ar spune principiul de echitate este cu totul spulberat prin acest proiect. Ba mai mult, se ating prin el înseși bazele principale ale unei legi de cea mai importantă esență: economia. Căci ne găsim în această paradoxală situație de a îndemna pe cineva să facă economii și rezerve, pentru că la un moment dat, altul să se bucure de rezultatele lor. Am putea spune că prin acest proiect de lege, se calcă cel mai ele-

mentar principiu etic, conținut într'una din cele zece porunci ale decalogului. Într'adevăr, și-ar fi putut oricine închipui o reducere forțată a dobânzilor, o eșalonare lungă a ratelor de plată ale datoritorilor; dar o reducere de creanțe într'o proporție oricât de mică, este amorală. Amoralitatea aceasta mai este apoi accentuată prin faptul că se caută a se da lovitură tocmai băncilor cari au ascultat de necesitățile agricultorilor, dându-le concursul spre a intra în posesiunea unei bucăți de pământ peste cecece aveau, sau în posesiunea unui inventar agricol. Căci nu trebuie să se uite că partidele politice își aduc grave învinuiri pentru faptul că improprietărea n'a fost însoțită de un institut de credit țărănesc pentru finanțarea agriculturii. S'a discutat în special chemarea băncilor cooperative, cari la timpul când erau strict necesare, au fost complet uitate și neglijate. Abia după ce neglijența tuturor partidelor se dovedise dezastruoasă, s'a scos în relief noua organizare a cooperației, chemând-o la viață și manifestare, dar când totuși momentul prielnic trecuse.

Până atunci și putem spune că și de atunci încoace, cooperația a fost înlocuită de băncile capitaliste. Într'o măsură importantă deci băncile cari au ajutat agricultura în cea mai prosperă a ei perioadă, se văd astăzi lovite de cel mai ingrat pumn și în cea mai nerecunoșcătoare măsură. Să nu uităm apoi că toate aceste instituțiuni au la activul lor o însemnată scară de opere pozitive, pe terenul social, cultural, dar mai cu seamă pe cel industrial, contribuind nu numai la stimularea muncii și a profitului, ci la înscăunarea noului regim economic de după război, care tindea a face trecerea dela agricultură la industrie. A proclama acum că ele sunt totuși cele înșelătoare, însemnează a asista la comicul scenariu când hojul strigă singur „prindeți-l” pentru a deruta organele polițienești.

Recunoaștem că chestiunea debitorilor agricoli merită o intervenție. Era la mijloc numărul mare al datornicilor care necesita o oarecare reglementare. Dar era mai cu seamă cazul ca în această intervenție să se lase la o parte orice apucătură demagogică.

Conversiunea datoriilor agricole este în discuție de mai bine de doi ani de

zile. Și mulți au fost fascinatorii acestei operațiuni. Partidul național țărănesc avea doar la un moment dat o serie de proiecte botezate după autorul lor: Manoilescu, Madgearu sau Popovici, pentru ca după ce au fost discutate să se renunțe la fiecare. Era în joc ambiția fiecărui personaj, care nu admitea decât proiectul său integral sau nici unul. Și pentru că ambițiile n'au putut fi canalizate într'un proiect comun, s'a renunțat la conversiunea însăși. Să reținem acest fapt. Să-l reținem și să-i mai adăugăm apoi durerile facerii acelei Bănci a agriculturii care urma să ia ființă din împrumutul de stabilizare, dar al cărei capital de 650 milioane s'a dus pe apa Sâmbetii, tot din scopuri politico-demagogice. Iar dacă apoi această bancă s'a constituit s'a manifestat doar ca o bună platnică în salarii unor directori și funcționari, fără să poată interveni cu nimic în finanțarea agriculturii.

Pe vremea când toate acestea s'au pus la cale, conversiunea nu intrase încă în mod desăvârșit în concepția partidului național țărănesc. Dar patimile s'au răscolit odată cu publicarea noului proiect al conversiunii de către actualul guvern. Trebuie să remarcăm totuși că spre cinstea acestei țări, un partid sau două au fost direct contra proiectului guvernamental, propunând însă în același timp soluții noi proprii în această spinoasă chestiune. Dar partidul național țărănesc a sărit din nou la licitație. Am avut astfel dovada că balcanismul și fanariotismul mai au încă demni urmași în finiturile Carpaților. Era desigur la mijloc faptul că acest partid, care nu lasă din coada titlaturii pe „țărănesc“, nici în ruptul capului, își pierde complet rostul și platforma de acțiune. Cum se putea, ca un alt partid să dea ceva țăranilor, iar această împărțeală să nu vină dela partidul național țărănesc? De aceea oferta a venit la timp și abundentă de unde guvernul oferia o reducere de creanțe de 25%, partidul național țărănesc s'a urcat până la una de 50%. Și doar de pe timpul guvernării acesteia, au rămas unele bănci salvate prin introducerea obiceiului preluării de către stat a unor portofolii greu lichidabile.

Ceeace mai stăruie în mintea noastră, este apoi puțina importanță ce se

dă operațiunilor preliminare, ca întocmirea de inventare prealabile, anunțarea individuală la judecătore, operațiuni, cari numai cea din urmă va acapara întreg aparatul judecătoresc lungind durata lucrărilor și ajungând apoi ca și cu improprietărea la ceva interminabil. În fine este cazul să mai menționăm noile apetituri deschise pe seama conversiunii, căci se pare că s'a întocmit un proiect și pentru datoriile ofițerești, iar proprietarii urbani ipotecați strigă și ei desperați după unul. Încât ar avea aerul că conversiunea știm de unde începe, dar nu știm unde sfârșește, întocmai ca și o revoluție.

Dar abstracție făcând de aceste considerațiuni de natură oarecum mai mult secundară, remarcăm un fapt care formează însuși sâmburele articolului nostru. Problema țărănească s'a pus pe tapet cu mai multă ardoare în țara noastră cam dela 1821 înceace. Discuțiile asupra ei au durat până la 1864 când Kogălniceanu prin celebra lovitură de stat a înfăptuit reforma țărănească cunoscută și care se discutasese vreo patruzeci de ani. Cine a citit partea I. din „Istoria țărănismului“ a dlui Gheorghe Bogdan-Duică își poate da perfect seama de rezultatele, cari se scontau de pe urma acestei reforme. Se susținea că prin ea, prin această reformă care făcea pe țăran proprietar pe bucată de pământ ce-i era necesară traiului zilnic, problema țărănească era definitiv rezolvată prin jertfa pe care o făcea statul de a sacrifica în folosul mulțimii o parte din rezervele capitalului imobiliar. Și și atunci ca și acum soluțiile de plată pentru pământul obținut variau tot atât de abundent dela o extremă la alta, dela completa gratuitate la completa răscumpărare. Ar fi fost cu atât mai natural ca prognosticurile cu fericirea celor mulți să se îndeplinească, cu cât abolindu-se treptat și legile de natură feudală, țăranul putea să pună întreaga sa putere de muncă în contul său propriu. În felul acesta se credea poate că și restul rezervelor capitalului imobiliar va putea fi achiziționat de țărani prin profitul pe care singuri și-l vor forma, grație libertății depline ce o căpătaseră în manifestările lor economice.

Cu toate acestea problema țărănească în nuda ei splendoare a revenit după aproape 60 de ani iarăși în discuție. Și

de data aceasta prin aceleași osanale și cu aceleași nădejdi de viitor trandafiriu, fărâșimea s'a făcut pârtașe la peste 3 milioane Ha proprietate. Statul și particularii au convenit încă odată la o distribuție de rezerve, tot pentruca să se înfărească clasa fărâșească. De astă dată însă concomitent cu operațiunea improprietății, noii proprietari au putut uza de diferite mijloace atât tehnice cât și în finanțarea producției.

Dar n'au trecut apoi nici zece ani și problema fărâșească a revenit iarăși în discuție. De astă dată după două exproprieri imobiliare, se găsește necesară exproprierea capitalului mobilier.*) După zece ani când credeam că problema agrară s'a rezolvat definitiv.

Iată deci ce frecvență de repunere pe tapet, are această chestiune. Ea revine în discuție mereu și cu o viteză care se poate exprima printr'o progresie geometrică, odată la șasezeci, iar altădată la zece ani de zile. Să presupunem că vom da iarăși o soluțiune problemei, am fi totuși curioși să știm când va reveni ea din nou în discuție. Și în special ar fi cazul să știm la cât se vor mai ridica jertfele pe cari celelalte clase sociale ale acestei țări vor trebui să le facă în folosul fărâșimii, jertfe la cari ele contribuie, dar fără a lua vina cauzelor cari le produc. Și nu numai atât, dar dacă există datorii agricole nici nu s'a pus în discuție felul în care ele au fost făcute. Căci se prea poate că dacă unele din ele au fost făcute în scopuri productive, o mare parte însă să se fi făcut și în scopuri consumatoare. Iar dacă la primele ar mai putea contribui fără cu un pic de justificare, la cele de al doilea intervenția este direct dezastruoasă, pentrucă le încurajază. Așa că o condiție prealabilă a conversiunii, ar trebui să fie și felul în care a fost încercată proprietatea.

Privind pe alt plan lucrurile, constatăm cu groază că clasa fărâșească ne consumă toate rezervele. Căci atât după prima, dar mai cu seamă după a doua expropriere imobiliară am fi fost în drept să ne așteptăm la o apariție abundentă pe piață a capitalului mobilier. Ori acest lucru nu s'a întâmplat, ba acum jertfim și acest fel de capital pe care cu chiu cu

vai reușiserăm să-l concentrăm, egalând mereu veniturile tuturora. Și când ne gândim că în alte țări problema fărâșească odată tranșată a fost scoasă dela ordinea zilei!

În felul în care procedăm noi, comitem o serie de erori fundamentale, cari se vor răsbuna, fiindu-ne mereu în miserie și sărăcie. Și tot în așa fel rezolvând lucrurile, nu vom avea nici o justificare că bogățiile noastre naturale sau sunt exploatare de străini sau rămân nevalorificate din cauza lipsei unui capital propriu.

Ing. Gh. Brânduș.

Adunarea generală a „Solidarității“.

Duminecă în 10 crt. și-a ținut adunarea generală ordinară asociațiunea noastră „Solidaritatea“ în Cluj.

A decurs în ordine, participând un număr însemnat de membrii prezenți în Cluj, cu prilejul consfăturii băncilor noastre în chestiunea conversiunii datoriilor agricole, a legii pentru reglementarea comerțului bancar etc.

Adunarea a fost prezidată de dl Constantin Popp (Sibiu) viceprezidentul „Solidarității“.

S'a luat la cunoștință darea de seamă a Direcțiunii, în care s'au arătat dificultățile de ordin material, cu care a avut și are încă să lupte această importantă organizație a băncilor noastre ardelenice și bănățene.

Bilanșurile pe anii 1927—1931 prezentate, după ascultarea raportului Comitetului de supraveghiere, s'au aprobat și s'a dat descărcarea cuvenită atât direcțiunii, cât și Comitetului de supraveghiere pentru anii 1927—1931.

După ce s'a exprimat mulțumită pentru activitatea sa din trecut dlui Ioan I. Lăpedatu și s'a luat la cunoștință că numitul domn în urma funcției sale actuale de director-administrator la Banca Națională a României nu va mai putea ocupa funcția de prezident al „Solidarității“, au fost aleși prin aclamațiune în direcțiunea asociațiunii noastre: prezident, dl Petre Drăghicium, senator, Sibiu; viceprezident, dl Constantin Popp, dir. exec. la „Albina“, Sibiu; Membrii dnii: Ionel Comșa, dir. gen. la Banca Centrală și senator, Cluj; Adrian Cristea, dir. la Suc. Băncii Centrale, Sibiu; Dr. Oct. Pop, dir. la „Casa noastră“, Satu mare; Dr. Ios. Maiorescu, dir. gen. la „Victoria“, Arad; Dr. Nic. Petra, dir. la Banca Oaștia și senator, Sibiu; Sofron Roșea, dir. Suc. „Albina“, București și Dr. Mihail Veliciu, dir. juridic la „Albina“ Sibiu.

În comitetul de supraveghiere (Censori) au fost aleși dnii: Leon Bancu, dir. la „Aurora“, Năsăud; Dr. Nic. Marcu, dir. la „Goronul“, Aiud; Ioan Rebeș, dir. contabilității institutului „Albina“, Sibiu și Dr. Oct. Sglimbea, director la „Banca Centrală“, Cluj.

Numirea revizorilor experți, stabilirea taxelor și diurnelor de revizuire pe seama lor s'a încredințat de adunarea generală Direcțiunii.

*) Vezi în această coneluție și articolul: Conversiunea datoriilor agricole sau exproprierea capitalului mobilier din R. E. Nr. 1 pe 1932.

**„SOLIDARITATEA“, asociațiune de institute
financiare ca însoțire Sibiu.**

Invitare.

„Solidaritatea“, asociațiune de institute financiare ca însoțire, cu sediul în Sibiu în urma hotărârii adunării băncilor, ținută la Cluj în 10 și 11 Ianuarie a. c. invită pe reprezentanții băncilor și instituțiilor financiare din părțile alpine la Vechiul regat, la continuarea consfătuirii, ce se va ținea Duminecă în 24 Ianuarie 1932, la orele 10¹/₂ a. m. la Cluj, în sala festivă a Camerei de Comerț și Industrie.

Se vor discuta punctele din programul adunării precedente și se va lua act de demersurile făcute de către Comisiunea instituită cu privire la prezentarea memoriului și a anexelor lui înaintat Guvernului în chestia proiectului de lege pentru conversiunea datorțiilor agricole.

În vederea greutăților și cheltuielilor de cătătorie, instituțiile financiare din afară se vor putea reprezenta la continuarea consfătuirii prin încredințații lor din Cluj având a trimite un aviz pentru asociația băncilor, în plic la adresa „Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț“ s. a. din Cluj. Persoanele încredințate pot fi provăzute cu instrucțiuni speciale, iar instituțiile financiare pot să-și precizeze în puncte rezumative dorințele cu privire la obiectele puse în discuțiune. Aceste observări vor trebui trimise împreună cu avizul amintit mai sus până cel mai târziu în 20 Ianuarie 1932, la adresa indicată pentru ca biroul să poată prelucra materialul în vederea discuțiunii dela consfătuire.

Sibiu, la 14 Ianuarie 1932.

DIRECȚIUNEA „SOLIDARITĂȚII“ ASOCIAȚIUNE
DE INSTITUTE FINANCIARE CA ÎNSOȚIRE.

**„SOLIDARITATEA“, asociațiune de institute
financiare ca însoțire Sibiu.**

Invitare.

Am onoare a ruga în baza hotărârii luate de către adunarea generală a Asociațiunii de institute financiare ca însoțire „Solidaritatea“, Sibiu pe nou aleși membrii ai direcțiunii: v. prezident *Constantin Popp*, director executiv la institutul „Albina“, Sibiu; *Ionel Comșa*, dir. gen. Banca Centrală, Cluj; *Adrian Cristea*, dir. Banca Centrală Suc. Sibiu; *Dr. I. Maiorescu*, dir. general „Victoria“, Arad; *Dr. Nic. Petra*, dir. Banca „Oaștia“ Sibiu; *Dr. Oct. Pop*, dir. Casa Noastră, Satu mare; *Sofron Roșca*, dir. „Albina“ Suc. București și *Dr. Mihai Veliciu*, dir. juridic „Albina“ Sibiu și pe membrii Comitetului de supraveghere: *Dni Leon Bancu*, director la „Aurora“ Năsăud; *Dr. Nic. Marcu*, dir. „Goronul“, Aiud; *Ioan Rebeș*, dir. Contab. „Albina“, Sibiu și *Dr. Oct. Sglimbea*, dir. Banca Centrală, Cluj, de a se prezenta la ședința de constituire, ce se va ținea Duminecă în 24 Ianuarie 1932 ora 9 a. m. în saleta Camerei de Comerț și Industrie la Cluj.

La ordinea de zi va fi, afară de constituire pregătirea unui Buget al Asociațiunii pe anul 1932 și măsuri pentru înjgheburăa unui birou provizor încredințat cu prevederea lucrărilor curente.

Sibiu, la 14 Ianuarie 1932.

ss. *Petre Drăghici*
președinte.

CRONICA

Pensionări la banca „Albina“. Cu ziua de 1 Ianuarie a. c., au trecut la binemeritata pensiuone doi harnici și devotați funcționari dela Sucursala Brașov a băncii „Albina“ Sibiu: dl *Radu Ardelea*, procurist-șef-contabil, după un serviciu activ de funcționar definitiv de 37 de ani, și dl *Ioan Murăroiu*, funcționar superior, șef de secție, după 40 de ani de serviciu activ, în post definitiv.

Ambii au fost puteri de muncă excelente, funcționari zeloși, pricepuți și congresești cu interesele institutului „Albina“, pe care l-au servit cu credință și devotament.

Pentru bunele servicii prestate Consiliul de administrație a ținut a le exprima, din prilejul pensionării, mulțămiri și recunoștința sa.

Au mai fost trecuți la pensiuone, tot cu ziua de 1 Ianuarie 1932, pentru limită de vârstă dl *Ioan Vasilichi*, funcționar la centrala Sibiu și dl *Nicolae Bădișoiu*, funcționar la sucursala Brașov.

Publicațiune.

Banca „ARDELEANA“, din Orăștie, aduce la cunoștința deponenților că cu începere din 1 Ianuarie 1932, etalonul de dobânzi după depuneri s'a redus cu 2% față de anul trecut.

Direcțiunea.

„VIITORUL“, Bancă de Credit S. A., Iara.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului „VIITORUL“, Bancă de Credit S. A., Iara, jud. Turda, sunt invitați la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ține în localul institutului, în ziua de *Luni, 1 Februarie 1932, orele 9 a. m.*, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale;
2. Raportul anual al Cons. de admin., Bilanțul și Co. Profit & Pierdere și raportul Comitetului de censori;
3. Descărcarea Consiliului de administrație și Comitetului de censori;
4. Distribuirea beneficiului net;
5. Hotărâre asupra continuării sau a lichidării băncii;
6. Alegerea Comitetului de censori și eventual a Consiliului de administrație;
7. Eventuale propuneri.

Iara, la 10 Ianuarie 1932.

Consiliul de Administrație.